

Kommentit Pohjoisen liikennestrategialuonnoksesta

LLHall 05.02.2024 § 7
15/08.00.00/2023

Valmistelija Qvick Paula Lapin liitto

Pohjois-Suomen liikennestrategiasta on valmistunut luonnos. Työn tilaajina ovat toimineet maakuntahallitusten päätösten mukaisesti Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin liitot, sekä valtion liikennehallinnosta Lapin, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukset, sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja Väylävirasto. Ulkopuolisena asiantuntijana on toiminut Sitowise Oy. Työn kustannus on 39 999 € (alv 0%). Valtionhallinnon osuus työn kustannuksista on 50 % ja se jakautui tasan Traficomille, Väylävirastolle ja ELY-keskuksille ja loppuosuus jakautui tasan neljälle maakuntaliitolle. Kainuun liitto on koordinoinut valmistelutyötä.

Strategian visiona on **Pohjoisen liikennejärjestelmästä elinvoimaa, kilpailukykyä ja toimintavarmuutta koko läntiselle Euroopalle.**

Tavoitteiksi on nostettu seuraavat kolme kokonaisuutta:

- Kansainvälisten käytävien kehittäminen parantaa Pohjoisen ulkoista ja sisäistä saavutettavuutta.
- Teollisuuden, alkutuotannon ja matkailun sekä sotilaallisen liikkuvuuden edellytykset paranevat.
- Matka- ja kuljetusketjut sujuvoituvat pitkien etäisyyksien Pohjoisessa.

Tavoitteiden toteuttamiseksi työryhmä on nostanut **ylimaakunnallisesti merkityksellisiä kärkitoimenpiteitä**. Jokaisen valmisteluun osallistuvan maakunnan ääntä on pyritty kuulemaan tasapuolisesti. Rahoituksen tarkoituksenmukaisen kohdentumisen vuoksi on lähtökohtana ollut tärkeimpien kärkihankkeiden nostaminen laajojen toimenpidelistojen sijaan. Kärkitoimenpiteiden lisäksi on nostettu esiin neljään luokkaan jaettuja toimenpiteitä. Luokkia ovat kehityshankkeet, edistettävät asiat, jatkoselvitykset, sekä toimintamallit. **Lapin liiton edunajamisen suunnitelmassa (<https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2023/12/Lapin-liiton-edunajamissuunnitelma-2024-2025.pdf>) esille nostettuja toimenpiteitä on huomioitu strategialuonnoksessa seuraavasti:**

- Tieverkon korjausvelan pienentäminen on nostettu strategian tärkeimmäksi kärkitoimenpiteeksi. Edistetään perusväylänpidon rahoitustason nostoa pohjoisen liikenneverkon kunnossapidon ja toimivuuden varmistamiseksi, liikenneturvallisuuden parantamiseksi sekä korjausvelan vähentämiseksi.
- Kiireellisimmiksi kehityshankkeiksi on nostettu valtatie 4 kehittäminen (Oulu-Kemi) ja TEN-T kattavaan verkkoon nousevan valtatie 21 (Tornio-Kilpisjärvi) kehittäminen.
- Seuraavaksi kiireellisimpien kehityshankkeiden joukkoon on nostettu valtatie 4 (Kemi-Rovaniemi-Utsjoki) kehittäminen.
- Lisäksi strategiaan on nostettu tarpeena pohjoisten valtateiden yhteysvälien kehittäminen ja niiden kytkeytymisen TEN-T ydinverkkoon edistäminen (valtatie 5 Kajaani – Kuusamo – Kemijärvi – Sodankylä).

- Kehitystarpeena on tunnistettu Oulu-Laurila ratayhteyden palvelutason nostaminen välityskykyä nostavilla toimenpiteillä.
- Lentoliikenteen osalta edistetään markkinaehtoisten ja mahdollisuuksien mukaan kestäviä käyttövoimia käyttävien lentoyhteyksien kehittymistä mm. Kemi-Tornion lentoasemalla, sekä lentoasemien säilymistä osana Finavian verkostoa. Lisäksi varmistetaan, että jokaisella alueella on toimiva lentoliikenteen yhteistyöryhmä ja strategia.
- Runkoverkkoyhteyksien rakentaminen Suomen ja Ruotsin välillä (strategialuonnoksessa otsikoitu: edistetään pohjoisen liittymistä useammat mantereet yhdistäviin tietoliikenne- ja merikaapelijärjestelmiin)

Maakunnan sisäisiä, tai muita strategian ulkopuolisia kehittämistoimenpiteitä voidaan nostaa esiin juuri käynnistyneessä Lapin liikennestrategia 2050 -työssä.

Liikenne- ja logistiikkastrategian uudistamistyö käynnistyi kesäkuussa 2023 toimintaympäristöanalyysin laatimisella. Työ jatkui sen jälkeen vision ja tavoitteiden sekä toimintalinjojen ja toimenpiteiden laatimisella. Valmistelutyön aikana pidettiin kaksi työpajaa sidosryhmille (15.9.2023 visio ja tavoitteet, 13.10.2023 toimintalinjat ja toimenpiteet), sekä kolme ohjausryhmän kokousta (21.8.2023, 2.11.2023 ja 10.1.2024). Lisäksi on pidetty kuusi valmistelutyöryhmän kokousta. Strategialuonnos julkistettiin 17.1.2024.

Strategian uudistamisen seuraavat vaiheet:

- kommentointiaika strategialuonnoksesta 17.1. - 12.2.2024, Lapin liiton hallituksessa 5.2.2024
- strategian valmistuminen helmikuussa 2024
- strategian hyväksyminen maakuntahallituksissa maaliskuussa 2024, Lapin liiton hallitus 11.3.2024

Kokouksessa asiaa esittelevät aluesuunnittelija Mikko Tervo ja suunnittelujohtaja Paula Qvick

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus käy lähetekeskustelun Pohjoisen liikennestrategiasta.

Päätös Hallitus kävi lähetekeskustelun Pohjoisen liikennestrategiasta.